

**KARLSKRONA
KOMMUN**

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Dnr: MSN.2022.1511

Antagandehandling

2022-05-16

Samrådsredogörelse

Strategi Karlskrona 2022

Karlskrona kommun

Vad är en samrådsredogörelse?

Inkomna synpunkter från samrådet sammanställs och kommenteras i en samrådsredogörelse. I samrådsredogörelsens kommentarer redovisas kommunens ställningstaganden till inkomna synpunkter, huruvida de tillgodoses eller inte samt en motivering. I avsnittet förändringar av strategin redovisas alla förändringar som tillkommit efter samrådsskedet.

Hur ska dokumentet läsas och var kan jag få mer information?

Denna samrådsredogörelse är en sammanfattning av de synpunkter som inkommit under samrådstiden. Originalyttrandena finns hos Karlskrona kommun, miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och lämnas ut på begäran.

Varje yttrande sammanfattas under en rubrik namngiven efter vem som yttrat sig. Yttrandet besvaras sedan efter sammanfattningen i en blå ruta under rubriken *kommentar*. (Om det inkommit identiska yttranden eller mycket snarlika så sammanfattas dessa ihop. Om så är fallet står det angivet i inledningen av yttrandet.)

Privatpersoner benämns med initialer i sammanfattningen detta för att underlätta i samband med nätpublicering. När samrådsredogörelsen publiceras på nätet tas personuppgifter (förnamn, efternamn och fastighetsbeteckning) i rubrikerna bort och enbart initialer lämnas kvar.

Innehållsförteckning

Inledning	4
Förteckning av inkomna yttranden	5
Förändringar av strategin	6
Yttranden	8
Länsstyrelsen	8
Föreningar och intresseorganisationer	21
Myndigheter, organisationer och bolag	21
Nämnder, förvaltningar och kommunala bolag.....	29
Företag	29
Övriga inkomna yttranden	30
Dialog med näringslivet.....	33
Dialog med mellanstadiet.....	34
Sändlista till samrådet.....	40

Inledning

Strategi Karlskrona 2022 har varit föremål för samråd 18 mars – 15 april 2022. Samrådstiden och samrådsmötet har annonserats i lokalpressen fredagen den 18 mars 2022. Samrådsmötet hölls den 6 april 2022 i Konserthusteatern.

Under framtagandet av Strategi Karlskrona hölls även ett seminarium om stadsmiljön i oktober 2021 med en efterföljande enkät till allmänheten. Under januari 2022 genomfördes efterföljande enkäter riktade mot näringslivet och gymnasieungdomar.

Under samrådstiden har strategin med tillhörande handlingar som sammanfattning av strategin samt en sammanfattning av tidig dialog funnits tillgängliga på Karlskrona kommun och stadsbiblioteket samt på Karlskrona kommuns webbplats: www.karlskrona.se

Följande synpunkter framfördes på samrådsmötet:

- Varför föreslås inte mer åtgärder på Björkholmen?

Under våren har även dialog genomförts med näringslivet och en dialog med en mellanstadieklass på Rosenfeldtskolan. Sammanställningen av dialogerna finns i slutet av detta dokument.

Ett efterföljande samarbete med eleverna på Chapmangymnasiet kring mötesplatser för ungdomar pågår som en fortsättning på den enkät som genomfördes hösten 2021. Elevernas arbeten kommer att presenteras under maj månad och vara ett underlag i det fortsatta arbetet med handlingsplanen för stadsmiljöåtgärder.

Förteckning av inkomna yttranden

Insändare:	Datum:	Kommentar:
Länsstyrelsen	2022-04-13	
Föreningar och intresseorganisationer		
Gamla Carlsrona	2022-04-05	
Karlskrona Företags- och Hantverksförening	2022-04-06	Ingen erinran
Myndigheter, organisationer och bolag		
Polismyndigheten i Blekinge län	2022-03-29	Ingen erinran
Försvarsmakten	2022-04-08	Ingen erinran
Trafikverket	2022-04-12	
Region Blekinge	2022-04-14	
Nämnder, förvaltningar och kommunala bolag		
Räddningstjänsten	2022-03-30	
Lokala BRÅ	2022-04-29	Ingen erinran
Företag		
-		
Övriga inkomna yttranden		
J S	2022-04-15	

Förändringar av strategin

Utifrån inkomna synpunkter har nedanstående justeringar gjorts av dokumentet inför antagandet:

- Den inledande delen av strategin har förtydligats med vad strategin avser, vad den reglerar och hur den förhåller sig till andra strategiska dokument.
- Strategin har blivit mer konkret vad gäller förtydligande av ett flertal rekommendationer, tex vad som avses med att utveckla gatutypologier samt de stadsmässiga sammanhangen.
- Den sammankoppling med broar mellan öarna i Borgmästarefjärden som föreslås enligt Expo Karlskrona, har förtydligats.
- Ett nytt stråk redovisas över Björkholmen med en ny plats vid Ångbåtsbryggan med fortsatt bryggdpromenad som knyter ihop med projektet Kilströmskaj. Även ett grönt stråk presenteras längs Borgmästarefjärden och Fisktorget.
- Strategin har på flertalet ställen vidareutvecklats kring att utveckla kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik samt kombinerad mobilitet för ökad flexibilitet i val av transportform. Även tillägg om elsparkcyklar har gjorts.
- Avsnittet *Känn historiens vingslag* har till viss del skrivits om för att tydligare omfatta även kulturmiljövärden och inte endast världsarvet. Som rekommendation har det även lagts till att kulturmiljövärdena ska beaktas i detalplaner, bygglov och vid förändringar av stadsmiljön. Fler identitetsmarkörer i bebyggd miljö har lagts till.
- Avsnittet *Staden i havet* har kompletterats med en rekommendation kring klimatanpassning. Rekommendationen om goda miljöer för ankomst med färja och egen båt har kompletterats för att även omfatta kajak.
- En rekommendation har lagts till om att parkeringar vid vattnet på sikt bör ersättas av parkeringar i parkeringshus i strategiska lägen för att skapa mer stad vid havet
- I avsnittet om *En värdig entré till världsarvsstaden* har en justering av texten om siktlinjerna mot vattnet gjorts för att förtydliga att det kommer att bli förändrade siktlinjer i samband med utvecklingen av Österleden och Hattholmen men att andra kvalitéer skapas som bidrar till en förbättrad helhetsupplevelse. Siktlinjerna inom Pottholmen och Trossös rutnätsplan bibehålls

- Under avsnittet *Stadens grönska* har en utmaning lagts till om att det finns en liten variation i antal trädarter i stadsmiljön vilket ger en sårbarhet mot sjukdomar. En rekommendation lagts till om att genom olika gröna lösningar tillföra ekosystemtjänster och motståndskraft mot intensivare nederbörd. Det har även lagts till en rekommendation om att arbeta vidare efter och uppdatera den trädplan som finns samt den tekniska handboken som är under framtagande. En rekommendation har lagts till om att även se den nära vattenaccessen som en rekreativ kvalitet för staden och att tillkommande grönska ska placeras och väljas med hänsyn till stadslandskapet och kulturmiljövärdena.
- Under avsnittet *Den levande och blandade staden* har en rekommendation lagts till om stärkt samverkan mellan olika aktörer kring centrumutveckling, centrumföreningen, Visit Karlskrona, Karlskrona kommun m.fl.
- Avsnittet *"En levande stad för alla"* har vidareutvecklats för att även omfatta äldre.
- Strategin har vidareutvecklats med en rekommendation att undersöka möjligheten till gemensamt utformade matvagnar till exempel vid stortorget
- Den sista delen om *Handlingsplan för stadsmiljöåtgärder* har förtydligats vad gäller handlingsplanens tänkta innehåll, omfattning och ansvarsfördelning.
- Ett tillägg har gjorts om behov av aktiviteter för äldre barn som ett komplement till de lekplatser som finns som i första hand vänder sig till mindre barn.
- Redaktionella ändringar

Yttranden

Länsstyrelsen

Begäran om samråd för stadsmiljöprogrammet Strategi Karlskrona

Er beteckning: MSN.2021.6270

Länsstyrelsens synpunkter

Planen över den framtida utvecklingen av Karlskrona stad och främst området på Trossö är till viss del genomarbetad och har fyra väl uttänkta fokusområden att beakta. Strategin har med flertalet exempel och tankegångar gällande samtliga fokusområden men saknar konkreta kopplingar och tankegångar till övriga strategiska planeringsdokument, såsom det ännu icke-godkända, reviderade bostadsförsörjningsprogrammet, den nya Karlskrona Översiktsplan, Expo Karlskrona och cykelstrategin m.fl. Strategin avslutar med två sidor om handlingsplan för stadsmiljöåtgärder som ska tas fram tillsammans med fastighetsägarna vilket är väldigt positivt. Det hade däremot varit önskvärt om strategin tydligare presenterade vad som sedan kommer konkretiseras i dessa handlingsplaner samt tydligt utpekade ansvar för uppföljning och implementering för de olika delarna för att öka möjligheten att dokumentet används i vidare planering.

Länsstyrelsen anser det extra positivt att kommunen valt att lägga så stort fokus på tillgänglighet och stadens grönska och gröna rum.

Kommentar:

Kommunen har i framtagandet av strategin förhållit sig till de strategiska planeringsdokument som finns och bedömer att dessa är förenliga med den strategi som nu tagits fram. De olika dokumenten kompletterar varandra och hanterar till viss del olika frågor där strategin har sitt huvudfokus på offentliga miljöer och livet mellan husen. Inför antagandet har det i den inledande delen av strategin förtydligats vad strategin avser, vad den reglerar och hur den förhåller sig till andra strategiska dokument.

Cykelstrategin är av stor relevans för strategin och lyfts också som en viktig åtgärd att arbeta vidare med. Expo Karlskrona har till viss del lyfts in i strategin vad gäller en sammankoppling med broar mellan öarna i Borgmästarefjärden. Tankarna med ett gång- och cykelstråk runt Borgmästarefjärden har dock förtydligats inför antagandet. Det uppdaterade programmet för bostadsförsörjningen antogs i april 2021.

Den sista delen om handlingsplan för stadsmiljöåtgärder har förtydligats vad gäller handlingsplanens tänkta innehåll, omfattning och ansvarsfördelning.

Riksintresse

Planområdet omfattas av riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § MB och berör sjöövningsområde, stoppområde höga objekt, influensområde luftrum samt influensområde för väderradar. Området ligger även inom riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap 6 § MB samt inom världsarvet Örlogsstaden Karlskrona. Se vidare under rubriken kulturmiljövård och Världsarv.

Riksintresse kulturmiljövård och Världsarv

Att tillvarata, använda och utveckla kulturhistoriska värden i stadsmiljön bidrar till en gestaltad livsmiljö och god bebyggd miljö för alla som bor, lever, verkar i och besöker Karlskrona.

I dokumentet ”Sammanställning av tidig dialog” kan man utläsa att allmänheten anser att de största kvalitéerna i stadsmiljön i centrala Karlskrona bland annat är historiken, barockplanen, den gamla arkitekturen, vackra byggnader och de äldre husens skönhet. Det är samma faktorer som definierar Riksintresset för kulturmiljövården. Enligt enkätsvaren är en av Karlskronas största kvaliteter kulturvärdena. De flesta tror att det är stadsmiljön med ”närhet till vatten och kulturmiljöer” som är det unika i stadskärnan som gör att kunder lockas till butiker och service mm.

Karlskrona kommun bör lyfta fram riksintresset ännu mer som en stark drivkraft i utveckling och planering av staden för att stärka centrum där olika delar som boende, verksamheter, aktiviteter, upplevelser, handel och besöksmål/turism gynnar varandra.

Karlskronas unika placering på öar i kombination med stadens världsarv gör stadsmiljön unik. Landskapet i kombination med både stadsplanen och byggnadsverk skapar stora kvaliteter. Det är de utpekade monumenten, stråken och torgen tillsammans med alla de andra olika delarna i staden så som de olika typerna av byggnader och anläggningar som tillsammans utgör viktiga delar i den kulturhistoriska, särskilt värdefulla kulturmiljön.

Den värdefulla kulturmiljön bör lyftas fram under alla fyra fokusområde för att visa på möjligheten att använda dem som tillgångar i planering och utveckling av stadens alla delar.

Världsarvsområdet, som även omfattas av riksintresseskydd för kulturmiljövård, har komplicerade förhållanden där det råder konkurrens mellan olika intressen. Sedan 2007 har dialogen mellan länsstyrelsen, kommunen, Riksantikvarieämbetet och ICOMOS om Världsarvet Karlskronas OUV (outstanding universal value) i relation till den kumulativa negativa effekt som ovarsamma ändringar av stadens gestaltning och uttryck innebär intensifierats. Avsikterna med kommunens planer för området i förhållande till världsarvsområdet behöver redovisas mer konkret.

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ta fram en fördjupad analys av exploatering inom riksintresset/världsarvet. En analys som hanterar

bevarande och utveckling i dess kärnområde och buffertzonen skulle underlätta för framtida detaljplanering, bygglov och annan tillståndsprövning inom området. Materialet skulle också tydliggöra information till kommunens invånare och andra berörda parter om vad de kan förvänta sig när det gäller kommunens planer för områdets bevarande och utveckling, i enlighet med vad Boverket anger i avsnittet om översiktsplan och kulturvärden i PBL Kunskapsbanken.

Ett politiskt antaget kulturmiljöprogram med bebyggelseinventering för centrala Karlskrona är ett viktigt arbetsredskap för att tillgodose att den särskilt värdefulla kulturmiljön beaktas i kommunens arbete med utveckling av stadskärnan, detaljplaner och lovhantering.

Utveckling av en arkitekturpolicy kan bidra till att stärka och lyfta fram Världsarvets unika värden som tillgång i förvaltningen av Karlskrona.

Ambitionen med att omgestalta infartsleden kan konkurrera med målet att bevara känslan och upplevelsen av att ankomma till staden i havet genom att bevara öppenheten och vyerna mot vattnet.

Kommentar:

Kulturmiljöfrågorna lyfts tidigt i dokumentet och genomsyrar hela strategin även om de inte lyfts specifikt i alla delar. Inför antagandet har avsnittet *Känn historiens vingslag* till viss del skrivits om för att tydligare omfatta även kulturmiljövärdena och inte endast världsarvet. Som rekommendation har det även lagts till att kulturmiljön ska beaktas vid detaljplaner, bygglov och vid förändringar av stadsmiljön.

Avsikten är att kommunen ska ta fram policys för arkitektur, bevarande och utveckling av kulturmiljövärdena och världsarvet inom de närmsta åren. En bebyggelseinventering har tagits fram för några år sedan vilket är ett bra underlag för detta arbete, - inventeringen kan dock behöva ses över i vissa delar. Påverkan av exploatering på riksintresse för kulturmiljö och världsarvet lyfts med fördel i dessa kommande arbeten eftersom dessa dokument har större fokus på den bebyggda miljön och dess utveckling. Vid framtagande av nya detaljplaner på Trossö bedöms och beskrivs kulturmiljövärdena och påverkan på världsarvet i en specifik checklista. Denna ligger också till grund för bedömning av behov av "Heritage Impact Assessment", sk HIA.

Dagens utformning av Österleden som en storskalig trafikled och Hattholmen som ett outnyttjat område bedöms inte ge en värdig entré till staden. Upplevelsen av att komma till en ö är idag begränsad på grund av utformningen av Brohålan där Pottholmen mer eller mindre upplevs sammanbyggt med Pantarholmen. Kommunen är medveten om att en utveckling av Österleden med tänkt ny bebyggelse på Hattholmen kommer att förändra siktlinjerna i anslutning till stadens entré. Frågorna hanteras i huvudsak i pågående arbete med Österleden och Hattholmen. På Pottholmen planeras vägen fortfarande ligga kvar längs vattnet vilket innebär bevarade siktlinjer. Ambitionen med Österleden är att förstärka

känslan av att ankomma till en ö genom bl.a. en broliknande utformning vid ankomsten till Trossö Detta tillsammans med de planerade kanalerna på Hattholmen tillför ytterligare kvalitéer vilka förstärker känslan av en stad på öar även om siktlinjerna mot det öppna vattnet kommer att förändras. En justering av texten kring siktlinjerna mot vattnet har gjorts för att förtydliga att det kommer att bli förändrade siktlinjer i samband med utvecklingen av Österleden och Hattholmen men att andra kvalitéer skapas som bidrar till en förbättrad helhetsupplevelse.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion

Översvämning

Länsstyrelsen vill upplysa kommunen om att hela Trossö ligger inom riskområde för stigande havsnivåer och översvämningsrisk. I Karlskrona översiktsplan, nyligen ute på granskning är området markerat med användningen ”Förtätning inom funktionsblandad bebyggelse” samt ”Förtätning av verksamhetsmark”. Även om områdena är utpekade kommer inte all denna mark vara möjlig att bebygga i framtiden på grund av riskerna med stigande havsnivåer. Detta bör beaktas i vidare handlingsplaner som stadsmiljöprogrammet resulterar i, där dessa områden berörs. Detta för att tydliggöra för kommunen samt för exploitörer att dessa områden eventuellt inte kommer att vara lämpliga för exploatering och att lämpligheten måste utredas vidare. Se vidare under rubriken dagvatten.

Kommentar:

Strategin behandlar i första hand utveckling av stadens gator och stadsrum, inte byggnation, även om frågorna tätt hänger samman. Strategier för klimatanpassning hanteras i första hand i kommunens Klimatanpassningsplan. Klimatanpassning studeras successivt i respektive projekt i den mån det är möjligt med tanke på de förutsättningar som finns på platsen. Det är en utmaning att förhålla sig till klimatsäkra nivåer samtidigt som bl.a. tillgänglighetsfrågor och anpassning till omkringliggande marknivåer behöver hanteras. För att hantera frågan på lång sikt krävs att det i framtiden görs större övergripande klimatsäkrande åtgärder. I förslag till Översiktsplan 2050 görs ställningstagandet att kommunen ska jobba vidare med frågan – bland annat tillsammans med Länsstyrelsen, MSB, fastighetsägare och andra berörda i samhället.

Under avsnittet *Staden i havet* finns översvämning som en utmaning, inför antagandet har det även kompletterats med en rekommendation kring klimatanpassning.

Dagvatten

Dagvattenfrågan tas, logiskt nog inte upp i detalj i programmet, men omnämns på ett fåtal platser. Länsstyrelsen kommenterar och ger vidare råd

utifrån detta. Programmet avser att ”Inkludera grönska i gatudesign genom t.ex trädplantering och dagvattenhantering” och man skriver också att ”Det finns både hållbarhetsmässiga och rekreativa kvaliteter att vinna på att integrera mer grönska på Trossö. Permeabla ytor tar lättare hand om dagvatten...”. Genom mer gröna ytor kan man nå en bättre och mer långsiktig dagvattenhantering, både genom ökad permeabilitet men även genom upptag av växter. Grönska har en ytterligare kvalitet i dagvattenfrågan utöver att underlätta infiltration och upptag av vatten – Rening av dagvattnet från eventuella föroreningar. För det ändamålet finns växter som är olika bra eller effektiva, något man skulle kunna laborera vidare i för att hitta rätt grönska för rätt område/lokal stadsmiljö. Det ges också möjlighet att titta på att inkorporera grönska på byggnader, såsom exempelvis gröna tak som fördröjer vatten vid intensiva regn, för att ytterligare förbättra stadens dagvattenhantering. I strategin nämns bland annat gröna fasader på byggnader, vilket är väldigt positivt. Det är stort fokus på närheten till vatten i planen. I dagsläget finns det redan ytor som har problem med översvämning. Planering för framtida höjda havsnivåer och intensivare nederbörd bör inkorporeras i planeringen av den attraktiva staden, detta utöver åtgärderna om mer grönska i staden. Se vidare under rubriken översvämning.

Kommentar:

Synpunkterna noteras. Under avsnittet *Stadens grönska* har en rekommendation lagts till om att genom olika gröna lösningar tillföra ekosystemtjänster och motståndskraft mot intensivare nederbörd.

Naturmiljö

Länsstyrelsen vill upplysa kommunen om att Karlskrona stad har flertalet skyddsvärda träd och det är viktigt att dessa inventeras regelbundet för att säkerställa att deras status inte blir en överraskning utan kanske kan förebyggas genom tex beskärning. Skötselplaner för alléer eller hela parker är ett sätt att få ett större perspektiv på skötsel och förnygring.

Plantering av nya träd inom stadsmiljöer är ofta en utmaning. Detta då trädets rötter inte alltid får samma förutsättningar som i sitt naturliga habitat. Det är därför viktigt att ta till metoder så som tex skelettjordar och genomsläppliga ytmaterial för att skapa så bra förutsättningar som möjligt. Det är även bra att välja varianter av träd som passar in storleksmässigt, som tål stadsmiljöer och är mer tåliga för beskärningar.

Belysning av parker och även byggnader och tunnlar bör ske med eftertanke för att inte skapa ljusföroreningar som påverkar växter och djur negativt. Bland annat fladdermöss är beroende av mörker på delar av dygnet. Belysning av fladdermössens utflygningsvägar kan påverka deras livsmiljö. Detta kan leda till att fladdermöss överger platsen eller svälter ihjäl för de inte vågar sig ut. Enligt 4 § artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fladdermöss, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder eller att skada eller förstöra deras fortplantningsområden eller viloplatsen.

Mörkerplan är ett sätt att arbeta på för att få en struktur på belysningen med ljusriktning, färgtemperatur för att både skapa trygghet och undvika skapa ljusföroreningar.

Belysning av tex murar, äldre byggnader och skyddsvärda träd kräver samråd med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Anmälan inklusive inventeringsunderlag utgör en bra utgångspunkt för länsstyrelsen för att klargöra om artskyddsförordningen aktualiseras eller inte.

Se vidare under rubriken dagvatten samt ekosystemtjänster.

Kommentar:

Kommunen har en trädplan. Denna är dock ett mer strategiskt dokument som behandlar trädbeståndet som helhet, inte enskilda träd. Parkavdelningen arbetar idag utifrån en övergripande skötselplan för våra grönytor, men en mer detaljerad, driftorienterad trädplan saknas. Tillsyn, besiktning och skötsel av stadsträden görs dock kontinuerligt i driftorganisationen. För detta arbete används både egen personal och externa arborister.

Karlskrona kommun har en hög kompetens vad gäller tekniska lösningar för trädplanteringar. Kompetensutveckling på området görs också kontinuerligt.

Kommunen arbetar med flera olika metoder för att säkerställa en god etablering och långsiktig hållbarhet för trädplanteringar. En av dem är skelettjord som framförallt används i hårdgjorda miljöer.

En teknisk handbok är under framtagande. Den ska fungera som ett stöd för projektering både internt och för konsulter. En del i handboken kommer att behandla utformning av växtbäddar.

Under avsnittet *Stadens grönska* har en rekommendation lagts till om att arbeta vidare efter och uppdatera den trädplan som finns samt den tekniska handboken som är under framtagande.

Vad gäller belysning är avsikten att kommunens ska ta fram ett belysningsprogram. Omfattningen av detta är dock inte bestämt än, frågan om behov av en mörkerplan får lyftas i det kommande arbetet.

Ekosystemtjänster

Syftet med grön infrastruktur stämmer väl överens med intentionerna bakom flera av hänsynsparagraferna i plan- och bygglagen och hushållningsbestämmelserna i miljöbalken som ska hanteras i den fysiska planeringen.¹ Områdenas betydelse för grön infrastruktur kan illustreras med hjälp av kartunderlag som finns tillgängliga i Länsstyrelsen Blekinges karttjänst för grön infrastruktur. Trossö ligger inte inom någon värdestrakt för grön infrastruktur, dock finns många skyddsvärda träd i gatumiljö, se

under rubriken Naturmiljö. Det är positivt att det finns ambition att vidareutveckla grönska i gatamiljöer för att skapa ett nätverk av grönska. Användning av inhemska träd och växtarter vid förgröning av gatamiljöer borde prioriteras när så det är tekniskt möjligt.

Karlskrona ligger i direkt anslutning till två marina värdestrakter.

Marina naturvärden och ekosystemtjänster

En kartläggning av Blekingekustens ekosystemtjänster² resulterade i ett en rapport och ett kartunderlag som också finns tillgängligt i karttjänsten för grön infrastruktur. Generellt återfinns de mest värdefulla havsområdena för ekosystemtjänster i grunda miljöer där fiskrekryteringsområden sammanfaller med lokaler för kuthäckande fågel. Undervattensvegetationen i kustnära havsområden utgör viktiga uppväxtområden för fisk och tar hand om näringsämnen och binder sediment från land. Exempelvis har Borgmästarfjärden mycket höga värden för ekosystemtjänster på grund av de ängar av undervattenskärlväxter och tång som fortfarande förekommer där. Marin habitatförlust till följd av kustexploatering och eutrofiering hör till de största hoten mot dessa miljöer. Exempel på aktiviteter som kan ha negativ påverkan på marina naturvärden och ekosystemtjänster är konstruktioner i vatten, muddring och dumpning av muddermassor. Kännedom om områdenas värden för grön infrastruktur och ekosystemtjänster bör präglade detaljplanering, skötsel och exploatering.

¹ Naturvårdsverket (2017). Vägledning om regionala handlingsplaner för grön infrastruktur i prövning och planering. Rapport.

² Länsstyrelsen Blekinge (2017). Kartläggning av Blekingekustens ekosystemtjänster. Rapport: 2017:23

Kommentar:

Inhemska arter är anpassade till svenska naturliga ståndorter, mest skogsmiljöer. Staden erbjuder helt andra förutsättningar för träd. Därför är ofta träd som klarar stadsmiljö hämtade från områden med liknande förutsättningar. T ex högre temperatur, torra, salt, kompakta jordar. En begränsning till endast inhemska träd och växtarter ger stora begränsningar då ståndorten i stadsmiljö är mycket svår för träden vilket ofta är helt avgörande för växtvalet. Kommunen vill även skapa en större variation i trädarterna för att bli mindre sårbara i framtiden. Vi har tex. mycket lind idag och almsjukan är ett exempel som ger stora konsekvenser när många träd är av samma art. Det är också utmaningar att skapa ekosystemtjänster med enbart inhemska arter eftersom variationen blir väldigt begränsad enligt resonemanget ovan.

Under avsnittet *Stadens grönska* har en utmaning lagts till om att det finns en liten variation i antal trädarter i stadsmiljön vilket ger en sårbarhet mot sjukdomar. En rekommendation lagts till om att genom olika gröna lösningar tillföra ekosystemtjänster.

Informationen om marina naturvärden noteras. Frågorna studeras vidare vid kommande genomförande.

Trafik

I strategin ser det ut som att större delen av det som planeras bör leda till en förbättrad bullersituation på fler platser i staden. Det är positivt att en parkeringsplan för Trossö med målet att minska trafiken i centrum kring stortorget ska tas fram. Detta behöver dock planeras långsiktigt för att inte skapa inpendlarproblematik och andra problem. Arbetet kring infartsleden syftar till att effektivisera infartsleden och bör inte försämra bullerläget. Strategins fokus på fler och mer omfattande grönområden tillsammans med målet om bättre cykel- och gångmöjligheter i staden bör också ge minskade bullernivåer i staden.

Det kan finnas anledning att överväga behovet av ytterligare beteendepåverkande insatser, om Karlskrona ska kunna nå det utmanande målet i Karlskronas cykelstrategi att cykeltrafiken ska stå för 30 % av transportererna år 2030.

Kommentar:

De stora frågorna om trafiken hanteras i första hand i kommunens trafikstrategi. Någon separat parkeringsplan för Trossö är inte avsikten att ta fram om det är det som länsstyrelsen syftar på? I aktuell strategi är däremot målet att koncentrera parkering till ytterkanterna av Trossö för att minska söktrafiken i de centrala delarna.

Arbete med beteendepåverkande insatser pågår.

Social hållbarhet, trygghet och jämställdhet

Barnkonventionen blev en del av svensk lagstiftning från den 1 januari 2020. Eftersom barns livsvillkor påverkas av den fysiska planeringen är det viktigt att ha med barn och ungas rättigheter i samhällsplaneringen.

Barns utemiljö

Länsstyrelsen är positiv till att kommunen skapar förutsättningar till lek och fritid genom grönska och stadsrum. Viktigt att belysa är att barn har rätt att skyddas från våld och att de kan uppleva vissa fysiska miljöer som otrygga. Till exempel är höjden på växtlighet lägre för att få översikt över en yta än den man beräknar för vuxna.

Barns rätt att få komma till tals

Barn har rätt att få komma till tals och barn ska få göra sin röst hörd kopplad till den fysiska planeringen exempelvis vad gäller rörelsemönster och otrygga platser. Länsstyrelsen undrar om kommunen har engagerat barn i framtagande av strategin och i så fall på vilket sätt som detta har skett.

Kommunen föreslås gärna arrangera fysiska besiktningar/rundvandringar tillsammans med barn.

I kartläggningen bör det komma fram barns rörelsemönster, skillnader mellan pojkar och flickor, mötesplatser, naturområden, gömställen, viloplatser, lekställen med mera som är viktiga för barn och unga, olycks- och hälsorisker i olika områden, trygga och otrygga platser.

Bostadsområden utifrån ett trygghets och brottsförebyggande perspektiv.

Strategin tar även upp vikten av aspekter om trygga och brottsfria platser och Länsstyrelsen vill framhålla att det är av mycket stor vikt att perspektiven tas tillvara, inte minst i utformning av bebyggelse på markplan.

Boverket har i samarbete med Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Länsstyrelsen och polismyndigheten i november 2019 tagit fram rapporten 2019:20 Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen. Rapporten kan användas som stöd i hur kommunen kan arbeta med brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv. Även Tryggare Sverige har tagit fram en vägledning för att beakta trygghets och brottsförebyggande aspekter i samhällsplanering och nybyggnation utifrån befintlig forskning på området. BOTRYGGT2030 – Handboken för planering av säkra och trygga livsmiljöer.

Kommentar:

En dialog har förts genom enkät till gymnasieungdomar i samband med framtagandet av samrådsversionen av strategin. Ett efterföljande samarbete med eleverna på Chapmangymnasiet kring mötesplatser för ungdomar pågår. Elevernas arbeten kommer att presenteras under maj månad och vara ett underlag i det fortsatta arbetet med handlingsplanen för stadsmiljöåtgärder. Kultur – och fritidsförvaltningen har även tidigare gjort liknade samarbete med gymnasieungdomar vilket också är ett bra underlag inför kommande förändringar av stadsmiljön.

En dialog har genomförts i maj 2022 med en mellanstadieklass på Rosenfeldtskolan. En slutsats som kan dras från barnens diskussioner är att det finns behov av fler aktiviteter för äldre barn som ett komplement till de lekplatser som finns som i första hand kanske vänder sig till mindre barn, ett tillägg om detta har gjorts i strategin inför antagandet. Efter dialogen kan även konstateras att barnens favoritplatser ofta sammanfaller med de platser de upplever otrygga. Otryggheten beror övervägande på att det finns stökiga personer på dessa platser. Det tydligaste exemplet på detta är i anslutning till Hemmakväll på Parkgatan. En sammanställning av dialogen finns i slutet av detta dokument.

Drift- och Serviceförvaltningen har 2019 även haft en dialog med barnen på skolan kring bl.a. trygghet i trafiken där barnens perspektiv har framkommit och dokumenterats som underlag för kommande förändringar. Skolan har även ett trygghetsråd som skulle kunna vara en

fortsatt dialogpart i kommande förändringar som berör de miljöer där barn vistas.

Ett gott samarbete kring trygghetsfrågor pågår i lokala Brottsförebyggande rådet som också arbetar med de rapporter som nämns. Lokala Brå har tagit del av samrådsförslaget av Strategi Karlskrona och anser att det är mycket bra att trygghetsaspekten genomsyrar programmet. Lokala Brå anser att förslaget till strategi är bra och har inget att tillägga.

Övriga kommentarer

Staden i Havet

Länsstyrelsen vill lyfta vikten att tydligare koppla ihop Staden i Havet med Biosfärområde Blekinge Arkipelag och ARK56 ännu mer än idag.

Så här beskrivs ARK56;

” Du väljer själv om du vill uppleva natur och kultur till fots, med cykel, i kajak eller med båt. 13 nav knyter samman lederna och erbjuder mat, boende och upplevelser. Vid naven kan du ofta byta färdstätt – hoppa på skärgårdstrafiken, hyra en cykel eller kajak eller snöra kängorna och vandra vidare. Information om boende, uthyrning av kajak och cykel, restauranger, naturupplevelser, kulturhistoria och en massa annat hittar du i appen. ARK56 leder genom biosfärområdet Blekinge Arkipelag, ett område av varierade upplevelser i oexploaterad natur och ett välbevarat kulturlandskap. Biosfärområden utses av FN-organet Unesco och är modellområden för hållbar utveckling där det finns unika kultur- och naturvärden. Det finns 714 biosfärområden i världen, och sju i Sverige. Välkommen till Blekinge Arkipelag och ARK56!”

Trossö är redan idag ett av naven som finns med i ARK56, men den information gällande de faciliteter som ytterligare skulle behövas för att utveckla det ytterligare saknas idag. Kopplingen till det som beskrivs i strategierna för Karlskronas utveckling – bättre fysisk kontakt med/ och fler aktiviteter på och i vattnet utvecklas ytterligare med;

- fler möjliga platser att angöra med kajak runt Trossö och andra ställen nära staden (Saltö vid Blomlöfs, Stumholmen vid KAI restaurang, BTH, Dragsö, Pottholmen, Brändaholm etc.)
- fler uthyrningsställen för kajak, SUP, cyklar, segway mm.,
- fler utpekade lämpliga kajakleder och cykelstråk centralt,
- mer centrala bad, badstegar längs med gångstråken vid havet (finns exempel både i Göteborg längs med Älvstranden och i Stockholm

som utvecklat bryggor och strandpromenader med sittplatser och bad under flera år i olika etapper varje år).

- fler caféer och uteserveringar vid de ställen där man kan angöra med kajakerna, stanna med cykel etc.
- De gång- och cykelbroar som finns med i Expo Karlskronas vision är ett bra första steg för att knyta ihop staden kring vattnet. Vilket också med fördel kan synas i strategin.

Strategin är tydligen med visionen om staden i havet och bevarandet av siktlinjer längs med infartsleden och genom rutnäten inne på Trossö. Med det sagt är det därför även här viktigt att kommunen väger in vad de planerar på platser som hattholmen, Pottholmen och övrig infartsled för att inte ”stänga” de vattenvyer som idag ger den känslan eller riskerar minimera dem till små strömmar utan större effekt då de överväldigas av bebyggelse. Värt att notera är även också att infartsleden svänger vilket gör detta än svårare att planera för då siktlinjerna riskerar skära av varandras synfält. Som nämnt tidigare vore det till strategins fördel att öka sin användbarhet som planeringsdokument och därigenom resonera kring de grova drag av utformning på dessa platser just eftersom det i dokumentet lyfts som en viktig vision att lyfta fram och specifik säregenhet som särskiljer Karlskrona från många andra städer.

Nära till allt

I förslaget vill man synliggöra de korta avstånden genom skyltning med antalet minuter för gång och cykel till olika destinationer. Länsstyrelsen föreslår att det även vid kajakbryggorna läggs till hur lång tid det tar ca att ta sig från punkt A till B med kajak + svårighetsgrad på kajakleden (ex: om den går i ett lugnt stråk, eller om det finns hinder eller annat i form av båtled, korsande färjor etc.)

Även vart man kan pausa och ta en fika/äta för att möjliggöra att sätta ett mål med sin gång-, cykel- eller kajaktur vore bra information.

Kommentar:

Under avsnittet *Staden i Havet* har rekommendationen om goda miljöer för ankomst med färja och egen båt kompletterats för att även omfatta kajak. Kommunen är medveten om att det finns behov och önskemål om tilläggsplatser för kajaker och vi jobbar för att hitta lösningar för detta. Övriga åtgärder som nämns i samband med Biosfärområde Blekinge Arkipelag och ARK56 är något som med fördel kan studeras vidare, dessa bedöms inrymmas i de rekommendationer som redan är formulerade. De gång- och cykelbroar som finns med i Expo Karlskronas vision finns med i strategin men har förtydligats inför antagandet.

Kommunen ser positivt på att skapa en ny central badplats med det finns en hel del krav att ta ställning till vad gäller hänsyn till farleder och förorenade sediment bl.a. Behovet av fler badplatser har uppmärksammas i och med nya tillkomna vattennära byggnationer och

offentliga miljöer vid tex Kilströmskaj och Pottholmen. Frågan studeras vidare i den efterföljande handlingsplanen.

För kommentarer kring siktlinjer mot havet se svar under avsnittet *Riksvintresse kulturmiljövård och Världsarv*.

Synpunkten om skyltning vid kajakbryggor om ex kajakleder, ställen att pausa och äta på vidareförmedlas till besöksnäringen/ visit Karlskrona.

Den attraktiva staden

Länsstyrelsen ser gärna att det även pekas ut fler motionsslingor och utegym centralt.

s. 33 De tolv kvalitetskriterier som lyfts fram i strategin är väldigt bra för den fortsatta planeringen av attraktiva stadsrum. Länsstyrelsen vill däremot lyfta vikten av att väga in alla former av tillgänglighet oavsett ålder eller fysiska möjligheter att röra sig i rummet.

s. 34 Länsstyrelsen ser väldigt positivt på rekommendationen att gå från grå till grön - minska mängden hårdgjord yta på Trossö, genom att t.ex minska parkering och öka grönyta. Men vill även framhålla möjligheten att gå från grå till grön, och även blå för att se den nära vattenaccessen som en rekreativ kvalitet för staden.

Staden som mötesplats

s. 42 ”en levande stad för alla”, bra identifierat problem samt följande rekommendationer, dock är det främst barn, unga och studenter som nämns i kapitlet, äldre är i mångt och mycket exkluderade i de texter som följer. Även om kommunen fokuserar mer på platser barn och unga bör även äldre synas i planeringen, speciellt eftersom det är en grupp som förväntas öka.

s. 54 ”Ettapp 3 av omgestaltning av Stortorget (påbörjas inom kort)” står två gånger.

Det fokus som kommunen ger kallbadhuset samt och de utegym och motionsslingor i området är väldigt bra.

Länsstyrelsen inser problematiken för kommunen att få tillgång till centrala lokaler som kan bli caféer och restauranger vid/runt Stortorget. Här skulle möjligheten med fasta paviljonger kunna vara ett alternativ. Här finns exempel från Avenyn i Göteborg eller Kungsträdgården i Stockholm.

Exempelvis vattenborgen har ett perfekt läge – kanske något för Espressohouse som måste flytta pga. Länsförsäkringar.

Kommentar:

Utegym har markerats på ett flertal platser. Kartan är dock att se som ett exempel på vad de olika platserna kan vara lämpliga för. Möjligheten till motionslingor kan studeras vidare.

I den inledande texten om stadsrumskvalitéer har lagts till att stadsrummet ska utformas med god tillgänglighet. Under kriteriet *Att gå* i tabellen framkommer även bl.a. redan sen innan att det inte ska vara några hinder, att det ska vara bra beläggning och att det ska vara tillgängligt för alla.

Avsnittet om *Stadens grönska* har vidareutvecklats vad gäller att se den nära vattenaccessen som en rekreativ kvalitet för staden.

Avsnittet *En levande stad för alla* har vidareutvecklats för att även omfatta äldre.

Den dubbla texten på sidan 54 har justerats.

Karlskrona kommun håller med om att en sammanhållen gestaltning av exempelvis paviljonger på Stortorget är tilltalande. Det hade även varit en bra lösning på andra platser i staden.

Strategin har vidareutvecklats med information om små byggnader.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Lena Stävmo med samhällsplanerare Anna Martinsson som föredragande. I beslutet har även naturskyddshandläggare Anette Thörnberg, klimat- och energistrateg Ulf Hansson, bebyggelseantikvarie Ulrika Haraldsson, bebyggelseantikvarie Carolina Boström samt naturskyddshandläggare Victor Christiansson deltagit.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Föreningar och intresseorganisationer

Yttranden utan erinran har inkommit från följande: Karlskrona Företags-Hantverksförening KHF.

Gamla Karlskrona

Föreningen Gamla Carlskrona har tagit del av Stadsmiljöprogrammet-Strategi Karlskrona och framför härmed följande synpunkter på förslaget:

Föreningen vill understryka vikten av att vid ny bebyggelse och s.k. ”förtätning” större hänsyn tas till närmiljön, och att därvid lämplig anpassning i höjd och volym görs till omgivande byggnader och planområdets karaktär.

Butiksnäringen i centrala Karlskrona bör ges ökad uppmärksamhet och stimulans till positiv utveckling. Ett stort antal butiker har under senare år lämnat stadskärnan och många butikslokaler står därmed tomma. Att fler restauranger, frisörer och nagelvårdande verksamheter tillkommit, ser föreningen inte som lösning på problemet. Föreningen Gamla Carlskrona anser att kommunen bör göra mer för att analysera bakomliggande orsaker till att butikskedjor väljer bort Karlskrona city samt vidta lämpliga åtgärder som stöd till befintlig verksamhet, men också för stimulans till nyetableringar.

Under en lång följa av år har park- och grönytor, samt skogs- och naturområden helt förvunnit eller kraftigt minimerats inom stadskärnan och dess närmaste omgivning. Det senaste decenniet har bl.a. skogs- och naturområdena på södra Saltö och Wämö genomgått stora förändringar genom att grönytor och skogsmark tagits i anspråk för bl.a. bostäder, och ytterligare bebyggelse planeras. Även naturområdet på Dragsö har på senare år genomgått en viss begränsning genom campinganläggningens expansion. Vi har i föreningen stor förståelse för stadens utveckling och behovet av bostäder och näringsliv. Men frågan vi ställer oss är hur långt får denna utveckling fortskrida på bekostnad av ”stadens lunga”, som vi alla vet att dessa nämnda grönområden utgör. Närheten till grönområden för fritid, rekreation och naturupplevelser är mycket viktigt för människors välbefinnande och hälsa, så också för många boende inom Trossö och närliggande stadsdelar. Med denna propå vill Föreningen Gamla Carlskrona uppmärksamma kommunens beslutsfattare på att fortsatt exploatering och nybebyggelse inom centralorten sker med stor hänsyn till kvarvarande natur- och skogsområden. Föreningen anser också att park- och grönområden som tas i anspråk inom stadskärnan bör kompenseras med ny växtlighet inom närområdet.

Genom ytterligare förtätning inom stadskärnan så har trafikbelastningen ökat och problemet med parkeringar förvärrats. Vägavsnittet till- och-från Saltö och Dragsö är ett stort, och dessutom växande, trafikproblem som snarast bör åtgärdas.

Föreningen har återkommande påpekat brister i kommunens tillsyn över äldre bebyggelse- såväl privatägda hus som offentliga byggnader- där det förekommer brister i omvårdnad och underhåll. Det är önskvärt att kommunen utvecklar rutiner som förbättrar möjligheten till att utöva den lagstadgade tillsynsskyldigheten.

Kommentar:

Strategin behandlar i första hand utveckling av stadens gator och stadsrum, inte byggnation, även om frågorna tätt hänger samman. Bebyggelsens anpassning till områdets karaktär, höjd, volym mm prövas i detaljplaner.

Näringslivsenheten på Karlskrona kommun kommer skriva fram ett förslag till beslut till kommunstyrelsen i närtid att få i uppdrag att genomföra en analys och strategi för näringslivets fortsatta utveckling i Karlskronas stadskärna.

Cityfastighetsägarna, Karlskrona Centrumförening och Karlskrona kommun har bildat ett etableringsråd med syfte att öka samverkan mellan respektive fastighetsägare och mellan fastighetsägare och Karlskrona kommun med mål att öka antalet nyetableringar till Karlskronas stadskärna.

Under en testperiod i sommar samverkade Karlskrona kommun tillsammans med privata fastighetsägare, organisationer och föreningsliv i ett pilotprojekt för att öka kulturutbudet i stadskärnan genom kulturell, kreativ och social verksamhet i tillfälligt lediga butikslokaler. Med syfte att Karlskronas centrum ska utvecklas och stadskärnan ska fyllas med attraktivt innehåll året runt för olika målgrupper.

Vad gäller minskning av grönområden central i stan så har Karlskrona förtätats på ett flertal platser central i staden men det genom omvandling av redan ianspråktaga fastigheter. Strategin trycker mycket på vikten av att utveckla de gröna värdena i stan vilket kommunen behöver arbeta vidare med.

Vad gäller trafiken till Saltö och Dragsö så är den intensiv till och från campingen sommartid. Kommunen arbetar med att minska behovet av att ta bil/husbil under sin vistelse på campingen genom att det till sommaren kommer en ny båttur som anlöper Dragsö eftersom Hop-on-hopp off inte haft tillräcklig kapacitet. Campingen hyr även ut cyklar. Föreslagna nya broar enligt Expo Karlskrona förkortar också avstånden till och från Dragsö för gående och cyklister. Det är även viktigt att arbeta med informationsinsatser för att tydliggöra dessa alternativ.

Byggnader ska hållas i vårdat skick vilket kommunen har tillsynsansvar över. Tillsynsprocessen kan i vissa fall behöva genomgå flera steg innan åtgärder kan vidtas men det finns alltid möjlighet att anmäla brister när de uppmärksammas till Miljö- och Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Myndigheter, organisationer och bolag

Yttranden utan erinran har inkommit från följande: Polisen och Försvarsmakten.

Trafikverket

Trafikverket har tagit del av samrådshandlingarna för rubricerat ärende.

Karlskrona kommun har tagit fram ett samrådsförslag av stadsmiljöprogrammet för centrala Karlskrona. Arbetet handlar om hur stadsmiljön kan utvecklas på bästa sätt för att göra det bättre för de som bor, lever, verkar i och besöker Karlskrona.

Vägar/ järnvägar

Karlskrona stad omfattas av ett kommunalt väghållningsområde. Vägar av riksintresse för kommunikationer är i norr E22 och Rv 28 i hela sträckningen till Trossö.

Blekinge kustbana/ Kust till kustbanan är utpekade som riksintressen för kommunikationer enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Områden som är av riksintresse för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Generellt bör ny bebyggelse inte tillåtas inom ett område på 30 meter från järnvägen.

Riksintresse för kommunikationer

Trafikverket vill informera om att tillkomst av kringliggande byggnadsverk kan innebära försvårande av nyttjandet av befintliga anläggningar som är av riksintresse för kommunikationer. Det kan innebära att såväl tillgänglighet till, som trafikering av, riksintresseanläggningen påverkas. Försvårande av nyttjandet genom påverkan på kapacitet och framkomlighet är framför allt aktuellt vid väganläggningar men liknande problem kan även drabba exempelvis farleder. Exploatering i närheten av en väg kan innebära att nyttjandet av vägens funktion i transportsystemet försvåras påtagligt. Att städer växer och därigenom ökar belastningen på transportsystemet är naturligt och det ingår i Trafikverkets och andra aktörers uppdrag att anpassa systemet därefter. Det kan dock förekomma att planering av ett särskilt område innebär en påverkan som inte kan hanteras genom infrastrukturplanering. Anledningar skulle kunna vara fysisk brist på mark eller att den åtgärd som krävs blir orimligt kostsam. Om en sådan planering ska genomföras måste kommunen i sin översiktsplanering ha visat att det är den lämpligaste markanvändningen. En dialog i tidigt skede med Trafikverket är önskvärt så att ett påtagligt försvårande av trafikslagets anläggningar inte uppstår i samband med planering av stadsmiljön.

Gång- och cykeltrafik

Det är positivt gång och cykel får en stor betydelse i den fortsatta planeringen av staden och för att möjliggöra en fortsatt tillväxt utifrån belastning av trafik till Trossö som bl.a setts i Åtgärdsvalsstudie Karlskrona och där tex mobility management åtgärder bör tas i beaktande.

Trafikverket vill även informera om de underlag som kommunen kan ta del av i det fortsatta arbetet för att i utvecklingen av stadsrummen för oskyddade trafikanter och även ta trafiksäkerhetshöjande åtgärder i beaktande finns bl.a i TRAST-trafik för en attraktiv stad där flera underlag kan vara till stöd i fortsatt planering och handlingsprogram. <https://bransch.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/samspel-mellan-trafik-och-bebyggelse/Planera-for-hallbara-stader-och-attraktiva-regioner/Trafik-for-en-attraktiv-stad/Rapporter-om-TRAST/>

Stadsmiljöåtgärder

För den fortsatta utvecklingen av staden finns möjligheter att ansöka om bidrag för hållbara stadsmiljöer s.k. Stadsmiljöavtal enligt förordningen (2015:579) om stöd för att främja hållbara stadsmiljöer. Syftet med satsningen är att ge stöd som leder till en ökad andel persontransporter med kollektivtrafik eller cykeltrafik men även hållbara godstransportlösningar. Åtgärderna ska leda till energieffektiva lösningar med låga utsläpp av växthusgaser och bidra till att uppfylla miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö. Stödet bör särskilt främja innovativa, kapacitetsstarka och resurseffektiva lösningar för kollektivtrafik eller cykeltrafik och insatser för samordning och effektivisering av godstransporter. Förutsättningar för stöd är att motprestationer som bidrar till hållbara transporter eller ökat bostadsbyggande genomförs.

Trafikverket ser positivt på en medveten strategi för stadsmiljön och fortsatt samverkan i frågan.

Kommentar:

Synpunkterna noteras. Karlskrona kommun kommer att undersöka möjligheten att söka stadsmiljöavtal för den fortsatta utvecklingen av stadsmiljön.

Räddningstjänsten i Östra Blekinge

Räddningstjänsten har tagit del av den övergripande strategin och har följande synpunkter.

Många av förslagen är av en övergripande strategi som är svåra att ta ställning till. Exempelvis strategin om att öka ”stadens grönska”. Räddningstjänsten har inget emot detta i sig, men det måste ske utifrån att tillgängligheten till utrymningsvägar inte hindras. I centrum finns många byggnader med affärsverksamheter på entréplanen och med bostäder på de övre planen. Här förutsätts räddningstjänsten kunna evakuera boende

genom fönster. Det innebär att det måste vara möjligt att ställa upp höjdfordon i anslutning till byggnaden. Ökas grönska måste därmed placeras utifrån vad som är möjligt för att säkerställa de boendes säkerhet. Samma princip gäller även för andra installationer i gaturummet.

Hur hanteras utrymning från bostäderna i denna illustration?

I strategin föreslås att tunneln under torget ska fungera som en utställningsplats. Under senare år har många idéer väckts kring hur tunneln kan nyttjas. Idag sker guidning i samlad grupp för allmänheten. Tunneln är lång och är ursprungligen byggd för järnvägstrafik. Problemet är att om man tillför brännbart material (exempelvis utställningsmaterial) och öppnar upp den för allmänheten så ska man också uppfylla kraven för en samlingslokal med begränsade krav på bl.a. gångavstånd (max 30 meter till utrymningsväg). Situationen kan till en del jämföras med Stockholms tunnelbanesystem där man försöker undvika allt brännbart nere i tunnelarna.

Idéer har också funnits om att tunneln ska fungera som en gång- och cykelväg under staden. Det förutsätter att tunnelväggarna säkras för ras och att miljön kan göras sådan att den upplevs som trygg och säker. Det finns en uppenbar risk för att tunneln kan bli ett tillhåll och därmed en otrygg plats.

Vid utveckling av vattennära aktiviteter är det viktigt att dessa görs säkra så att drunkningstillbud undviks. Det kan ske genom att utforma anläggningarna på ett säkert sätt eller genom att det finns tillgång till vattenlivräddningsutrustning.

Räddningstjänsten ser det som positivt att torget och Hoglands park utnyttjas för större publika arrangemang. Det hindrar inte räddningstjänstens möjligheter till framkomlighet och arrangemanget är ofta lätt överblickbara.

Kommentar:

Tillgängligheten till bland annat utrymningsvägar är viktigt att beakta i arbetet med utveckling av gatu- och stadsmiljöer. Bilden på sidan 32 är en principbild som visar ett flertal olika exempel på hur stadsrummen kan vidareutvecklas. Givetvis behöver åtgärderna planeras så att en god tillgänglighet för räddningstjänsten kvarstår.

Karlskrona kommun är medveten om svårigheter med utrymningsvägar som är kopplade till ett nyttjande av tunneln under torget. Detta är något som behöver utredas vidare innan ett eventuellt öppnande. Likaså är det viktigt att tunneln upplevs som trygg och säkert. Texten om tunneln har vidareutvecklats i strategin.

Övriga synpunkter noteras.

Region Blekinge

Region Blekinges uppdrag är att främja en hållbar utveckling i hela Blekinge. Våra ansvarsområden är hälso- och sjukvård, folkhälsa, regional tillväxt, infrastruktur, kollektivtrafik, kultur och bildning. Region Blekinge har i egenskap av regionalt utvecklingsansvar tagit del av handlingen "Stadsmiljöprogrammet Strategi Karlskrona - samrådshandling".

Strategins huvuddrag

Region Blekinge kan utläsa att samrådshandlingen är en vidareutveckling av Gehls strategi från 2007. Syftet med den uppdaterade strategin är att fånga upp nya utmaningar och aktualisera strategin utifrån den utveckling som har skett i staden. Strategin är tänkt att användas som beslutsunderlag för detaljplaner, bygglov och andra beslut om förändringar i stadskärnan, men har också en viktig roll som underlag i dialogen om staden och det offentliga rummet framöver. Region Blekinge ställer sig positiva till samrådshandlingen som på ett illustrativt och tydligt sätt pekar ut fyra prioriterade fokusområden med underliggande strategier, samt redovisade utmaningar, rekommendationer, visionskarta och referensexempel.

Precis som kommunen själva lyfter inledningsvis delar Region Blekinge uppfattningen att Karlskrona har stora värden, både för kommunens invånare och näringsliv, samt för dess besökare. En attraktiv och levande stadskärna är viktigt för att skapa liv och energi till både kommunen och även till länet. Stadens världsarvsklassning och närheten till havet är exempel på två parametrar som ger Karlskrona dess unika förutsättning och även kvaliteter för att skapa en god och attraktiv livsmiljö. Region Blekinge tycker att det är positivt att det är dessa unika egenskaper som kommunen särskilt har utgått ifrån när strategins fokusområden och rekommendationer har formulerats.

Trafik och kommunikationer

Region Blekinge delar strategins intentioner kring trafik och kommunikationer. Strategin lyfter att de korta avstånden i på Trossö skapar goda förutsättningar för gående och cyklister, samt för arbete med ett mindre bildominerat centrum. Satsningar på ett sammanhängande och fint maskigt nät för att kunna gå och cykla i, genom och runt Trossö med balans mellan trafikslagen, samt god tillgänglighet och upplevelser är i fokus. Parkeringsmöjligheterna i staden nyttjas smart och där det är möjligt så koncentreras parkeringarna till utkanten av staden, för att fokusera och

underlätta för andra trafikslag i de centrala delarna. Kommunen lyfter även betydelsen av en värdig entré till världsarvsstaden, vilket Region Blekinge också delar betydelsen av, med omgestaltning av infartsleden till en stadsgata med såväl förbättrad funktionalitet som ökad estetik.

Ett medskick i fortsatt arbete med strategin är att möjliggöra för god tillgänglighet för bussen i strategiska lägen för att kunna ta sig till den attraktiva staden, som exempelvis vid attraktiva bytespunkter. Från 2024 kommer mycket av busstrafiken troligtvis att vara elektrifierad (arbete med ny bussupphandling pågår just nu). Elektrifierade bussar ger goda förutsättningar för att bussen kan komma nära målpunkter och bostäder som ett alternativ till bilen. Med bättre prioriteringar för kollektivtrafiken både på och in till Trossö, i kombination med färre parkeringsplatser i attraktiva lägen och parkeringsavgifter ges incitament för att ta bussen och minska biltrafiken på Trossö.

Region Blekinges önskan i fortsatt arbete med strategin är att kollektivtrafiken läggs till som rekommendationer i texten. På sidan 14 kan en rekommendation läggas till om att utveckla kollektivtrafik och hållplatser för minskad biltrafik. På sidan 22 kan en rekommendation läggas till om prioriterad busstrafik. På sidan 26 nämns ändrade mobilitetsmönster, då kan prioriterad kollektivtrafik med trygga och tillgänglighetsanpassade hållplatser vara en rekommendation.

Slutligen önskar Region Blekinge på sidan 8 att buss- och även båttrafik nämns som en del i texten under "Rörelse i staden".

Mötesplatser, gestaltning och kultur

Region Blekinge delar strategins intentioner kring mötesplatser, gestaltning och kultur. Strategin pekar på vikten av att stärka de stadsmässiga sammanhangen i staden och att lyfta fram den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen. Ett medskick inför fortsatt arbete är vikten av att i ett tidigt skede ta del av antikvarisk kompetens.

I strategin lyfts både kulturhus och offentlig konst i gestaltningen av stadsmiljön som viktiga element i staden och genom att sammankoppla kulturella funktioner och stråk kan attraktiviteten ökas både för invånare och besökare. Livfull och attraktiv stadskärna med platser för möten lyfts som viktigt, både som är välkomnade och som uppmuntrar till möten mellan olika användargrupper. Ett större fokus och mer plats i staden för barn och unga ska prioriteras genom att erbjuda fler möjligheter till fysisk och rekreativ aktivitet både utom- och inomhus. En attraktiv och trygg stadskärna skapas genom att erbjuda kvällsöppna funktioner där unga kan vistas inomhus, exempelvis fritidsgårdar och kvällsöppna caféer, bibliotek eller andra kulturfunktioner.

Till fortsatt arbete med strategin vill Region Blekinge skicka med ett önskemål om att även Konserthusteatern och Blekinge Museum markeras som viktiga platser för kultur på kartan på sidan 46. Ett annat medskick gäller det nuvarande biblioteket som en viktig roll som mötesplats både idag

och i framtiden för unga och gamla, såväl ideella som professionella kulturutövare eller kulturföreningar (om inte dessa grupper inryms i nytt kulturhus). Vad gäller mötesplatser i staden fokuserar strategin främst på mötesplatser i utemiljön, även om bibliotek och caféer omnämns, men även gallerior och andra offentliga platser under tak har en funktion som mötesplatser som kan vidareutvecklas i den kommande planeringen.

Kommentar:

Strategin har vidareutvecklats utifrån synpunkterna om att förtydliga texten om kollektivtrafiken.

Kartan på sidan 46 omfattar endast platser medan byggnader är med på kartan på sidan 42. Konserthusteatern, Blekinge Museum och Biblioteket är markerade på den kartan.

Politiska partier

Inga politiska partier har yttrat sig.

Nämnder, förvaltningar och kommunala bolag

Drift- och servicenämnden

Den föreslagna strategin ger ett bra underlag för att fortsätta utveckla Trossö med omgivningarna till att bli framtidssäkrade med respekt för Världsarvet och för att bli än mer attraktiva att bo, besöka och verka i.

Några smärre påpekanden:

Det är glädjande att det mobilitetsprojekt som drivits av drift- och serviceförvaltningen nämns som ett gott exempel när det gäller ändrade mobilitetsmönster (s26). Observera dock att hela namnet på projektet är Cities.multimodal.

När det gäller multimodalitet så finns en formulering om att fortsätta främja kombinerad mobilitet för ökad flexibilitet i val av transportform (s25). Den punkten kunde spetsas till lite så att ambitionen blir att inrätta ett antal ytterligare mobilitetspunkter inom och i anslutning till studieområdet och ankomstpunkter. De som i första hand finns idag är vid resecentrum med tåg, buss, cykel och elbilspool och vid Aspö/Sturköfärjan där också elcykelpool och elbilspool finns.

Strategin nämner inte den alltmer ökande användningen av elsparkcyklar, både privata och för uthyrning. Det finns mycket som tyder på att de kommer att bli ett allt större inslag i stadsbilden, vilket på den positiva sidan kan öka användningen av kollektivtrafik. De kan till exempel fällas ihop och tas med på bussen enklare än en cykel, för att ta sig till och från hållplatsen. De behöver dock integreras i transportsystemet på ett hållbart sätt.

Vid stadens ankomstplatser behövs det också tydliga anvisningar för hur man rör sig in mot centrum. Till exempel vid järnvägsstationen är det ibland svårt för besökare att orientera sig.

När det gäller utvecklingen av handelshamnen (s47) med badplatser och annan fritidsverksamhet behöver man fundera noga på hur det fungerar tillsammans med till exempel hamnverksamhet och fartyg på besök.

Kommentar:

Strategin har justerats till rätt namn vad gäller Cities.multimodal.

Strategin har vidareutvecklats vad gäller kombinerad mobilitet för ökad flexibilitet i val av transportform på sidan 25. Även text om elsparkcyklar har lagts till.

Vad gäller ankomstpunkter och tydliga anvisningar så är det viktigt att kommunen arbetar vidare med detta. Vid järnvägsstationen pågår ett arbete med ny gestaltning av ett järnvägstorget i samband med detaljplanearbetet för Pottholmen etapp 2. Ett av syftena med det nya torget är bland annat att öka kopplingen mellan stationen och centrala Karlskrona. I arbetet med torget kommer anvisningen till centrum att ses över och vidareutvecklas.

Texten om badplats i Handelshamnen på sidan 47 är felaktig och har utgått.

Företag

Inga företag har yttrat sig.

Övriga inkomna yttranden

Lokala BRÅ

Lokala Brå har tagit del av förslaget till nytt stadsmiljöprogram för centrala Karlskrona och anser att det är mycket bra att trygghetsaspekten genomsyrar programmet. Lokala Brå anser att förslaget till nytt stadsmiljöprogram för centrala Karlskrona är bra och har inget att tillägga.

Kommentar: -

J S

Förslag till förbättringar på strategin

Binda ihop staden med hjälp av gångstråk

Enligt era dokument så finns det önskemål om att binda samman Kilströmskaj med Stumholmen och Pottholmen. Trots detta så avslutar ni gångstråket vid Fisktorget i stället för att låta det fortsätta via Chapmansplan och Björkholmsplan över Björkholmen och ansluta till Ångbåtsbryggan vid Kilströmskaj. Genom att binda samman Fisktorget med Kilströmskaj via Chapmansplan och Björkholmen så skapas ett gångstråk som både bejaktar kulturella och hälsosamma aspekter. Den nyss uppförda bollplanen och utegymmet på Björkholmsplan och dess närhet till Ångbåtsbryggan på Björkholmen kan bidra med en helhetsupplevelse för de som vill kunna vara aktiva och hälsosamma på sin semester och även för de som bor i Karlskrona. Scandic kan säkert få nytta av att vi satsar på ett kultur- och aktivitetsstråk via Chapmansplan, och Björkholmsplan, och vidare över Björkholmen.

Viktig information som saknas i dokumenten

Parkeringshus

En viktig del i visionen är hur parkeringen av bilar ska gå till. Ni visar inte någonstans på ett tydligt sätt var dessa parkeringshus är tänkta att ligga. I era schematiska bilder verka det alltid ligga ett parkeringshus på Chapmansplan och Björkholmsplan.

Felaktiga kartor

Kartorna i era dokument är inte uppdaterade och ger en felaktig bild av staden.

- Utegymmet på Björkholmsplan finns inte med på era kartor.
- Ångbåtsbryggan på Björkholmen finns inte med på era kartor. Även den sydligaste bryggan vid Kilströmskaj är en perfekt badplats.
- Det påbörjade parkeringshuset vid Sjuttonsport inte finns med på någon karta.

Hur ni lever upp till strategin i praktiken

Grönytor

Behovet av grönytor är påtagligt i alla dokumenten. Dock verkar allt prat om att få till dessa vara humbug.

- Grönytan på det nya Fisktorget är ritad på ett sådant sätt att man ser att detta inte kan genomföras eftersom gångstråket kommer att gå tvärsigenom det som skulle vara grönyta.
- Björkholmsplan ska enligt uppgifter fullständigt bebyggas med ett parkeringshus. Detta går tvärs emot vad ni visar i era dokument som säger att denna plats är ämnad för grönytor.
- De grönytor som skulle finnas vid Kilströmskaj är numera en stenöken.

Riktlinjer mot vatten

Mycket diskussioner om att få riktlinjer mot vattnet. Hur kan det då komma förslag på att bebygga Kungsplan med ett höghus som skymmer dessa linjer?

Stärka handeln i stadskärnan

Att stärka handeln i stadskärnan rimmar illa med att uppföra ett köpcentrum E22:an. Ni borde lära av Kristianstad och inte upprepa deras misstag.

Verkligheten anropar Karlskrona. Karlskrona, svara!

Bli lite förvånad över att ingen har upplyst arkitektbyrån Gehl om att vi lever i den mest utsatta staden i Sverige vad gäller ett eventuellt angrepp från främmande makt. Att vissa gator är breda och att infartsleden borde kallas utfartsleden verkar de inte förstå anledningen till. Det finns inte mycket tid för att evakuera alla invånare vid ett eventuellt angrepp. Därför måste det finnas breda gator och utfarter från Karlskrona. Om ni skulle vilja göra invånarna i Karlskrona tryggare så borde det gå att få ”utfartsleden” att bli fyrfilig vid behov.

Med detta i åtanke så blir ert förslag på hur Hattholmen ska utformas en perfekt lösning för främmande makt som vill utplåna alla invånare i Karlskronas centrum. En bättre dödsfälla än Karlskrona lär knappast finnas när ni har byggt Hattholmen enligt ert nuvarande förslag.

Kommentar:

Strategin har kompletterats med stråket över Björkholmen med en ny plats vid Ångbåtsbryggan med fortsatt bryggdpromenad till Kilströmskaj.

Kartorna i strategin har kompletterats med parkeringshus så som planerade parkeringshus i kv. Dockan och Lindblad samt befintliga parkeringshus/ parkeringsgarage. På sikt är tanken även att det ska tillkomma parkeringshus i Handelshamnen för att möjliggöra en utveckling av hamnen.

Även utegymmet och konstgräsplanen vid Chapmansplan är tillagd i kartmaterialet.

Grönska är en viktig del i gestaltningen av Fisktorget. Exakt hur platsen kommer att utformas får undersökas med i detalj till projekteringen.

Vad gäller ett parkeringshus vid Chapmansplan så är det än så länge bara en tidig idé. Inget politiskt uppdrag finns att arbeta vidare med de tankarna. Om det blir aktuellt är det viktigt att arbeta med att få in flera olika funktioner i området så som bland annat grönska.

Vad gäller riktlinjer mot vatten och bebyggelse på Kungsplan så är det korrekt att Kungsplan förslås kompletteras med en byggnad. I samband med en utveckling av Kungsplan föreslås även ett torg i förlängningen av Norra Kungsgatan. Det planerade torget skulle öka kopplingen och riktningen mot havet vilket idag är svår att utläsa med de träd som finns på Kungsplan. Tanken är att torget, som ligger i stadsplanens huvudaxel, även ska förstärka och förtydliga axelns som en viktig del i världsarvet. Axeln föreslås slutas i en plats vid vattnet.

Strategin syfte är att stärka en levande stadskärna och handeln i centrum. Stadskärnan erbjuder många andra kvaliteter som externhandel inte kan erbjuda. Men det är helt korrekt, det är viktigt att arbeta med dessa frågor för att undvika att externhandel slår ut handel i stadskärnan vilket har skett i många andra städer.

Infartsleden föreslås även vid en ombyggnation ha 4 körfält så som den har idag.

Dialog med näringslivet

Den 24 mars hölls en dialog med näringslivet. Dialogen annonserades i lokalpressen fredagen den 18 mars 2022 i samband med samrådets start. Mötet hölls på Dockside och bland de deltagande fanns fastighetsägare och näringsidkare.

Under mötet framfördes/diskuterades följande synpunkter:

- Önskemål om att kunna ha uteservering under en längre tid och att uteserveringarna kan placeras i direkt anslutning mot fasaden utan gångyta närmast husen.
- Viktigt att fastighetsägarna arbetar mer tillsammans för att hitta rätt näringsidkare till rätt plats.
- Vad är planerna för Fisktorget, Hattholmen och stadens entré?
- Positivt med parkeringsledningssystemet. Det visar tydligt att det finns parkeringsplatser och vart. Idag upplevs det inte som om det är någon brist på parkeringsplatser i centrala Karlskrona utan att det är en informationsfråga. Önskemål om kampanj kopplat till parkeringen.
- Eventuellt behövs fler korttidsparkeringar för centralt placerade parkeringsplatser, exempelvis Norra Smedjegatan och Rådhusbacken.
- Trafiksituationen kring Norra Smedjegatan behöver ses över.
- Viktigt att inte bara föreslå nya lösningar utan viktig att underhålla det som vi redan har.
- Restaurangstråk utmed vattnet efterfrågas.
- Positivt med sommargatorna som fanns under 2021.
- Ökad synlighet av näringslivskontoret efterfrågas. Bra om de kan flytta ut på stan.
- Bra blandning av handel i stan och externetableringar. Än så länge så utarmar externhandeln inte handel i stan.
- Önskemål om ett gemensamt svar från kommunen när ett företag vill etablera sig här.

Synpunkterna kommer att framföras till aktuella förvaltningar för fortsatt handläggning.

Dialog med mellanstadiet

Eftersom endast ett fåtal barn och unga besvarade enkäten till allmänheten hösten 2021 genomfördes den 4 maj 2022 en efterföljande dialog med årskurs 4 på Rosenfeldtskolan för att få veta vad som är viktigt för ungdomarna i utvecklingen av stadsmiljön. Hur de upplever stadsmiljön idag och vad skulle kunna göras ännu bättre. Under dialogen deltog 17 barn, 12 pojkar och 5 flickor. Dialogen genomfördes i fem grupper där barnen diskuterade tillsammans utefter frågeställningar från kommunen kring vad som är barnens favoritplatser, vilka platser de upplever otrygga och vilka platser de skulle vilja utveckla på olika sätt.

Resultatet av barnens diskussioner presenteras nedan. Dialogen har varit till stor nytta för att få större inblick i hur barnen upplever centrala Karlskrona i dag och vad som saknas ur deras perspektiv. En slutsats som kan dras från barnens diskussioner är att utformningen och ordningen på Parkgatan i anslutning till Hoglands park blir extra viktig eftersom många vill vistas här samtidigt som det är en plats om man enligt enkäten helst undviker pga otrygghet. Liknande förutsättningar är det även i Hoglands park.

Strategin har ett utökat fokus inom platser för barn och ungdomar jämfört med den tidigare strategin från 2007 och ett flertal exempel ges på hur kommande arbete kan se ut för att utvecklas i denna riktning. I detta avsnitt har barnens svar studerats och till viss del bearbetats in i förslaget, bl.a behovet av aktiviteter för äldre barn som ett komplement till de lekplatser som finns som i första hand kanske vänder sig till mindre barn. De förslag på utveckling av platser som barnen har lyft bedöms inrymmas i de tankar som strategin redan har och inga behov av justeringar har därför gjorts med anledning av detta.

Barnens synpunkter kommer att vidareförmedlas till kommunens olika förvaltningar som input i pågående arbete. Synpunkterna kommer även att vara ett bra underlag till den handlingsplan för stadsmiljöåtgärder som kommer att tas fram.

Hur tar du dig till oftast till och från skolan?

De flesta barnen går själva till och från skolan men en del blir skjutsade med bil eller åker buss. Många svarade på flera alternativ vilket tyder på att det finns en variation i vilket färdssätt som används.

Åker buss	4 st (3 pojkar och 1 flicka)
Cyklar	2 st
Går	11 st (8 pojkar och 3 flickor)
Skjutsad/bil	5 st (3 pojkar och 2 flickor)

Vad gör du efter skolan/fritids?

Efter skola och fritids går de flesta hem eller har en idrottsaktivitet. En del leker även med kompisar hemma hos varandra eller på någon lekplats eller går på stan.

Går hem	11 st
Umgås/leker med kompisar (hemma)	4 st
Umgås/leker med kompisar (på lekplats eller på stan)	5 st
Idrottsaktiviteter	7 st

Favoritplatser

På kartan nedan är alla fem gruppernas markeringar av favoritplatser. Sammanfattningsvis är favoritplatserna ofta förknippade med olika aktiviteter och butiker, där Hemmakväll och Glassiären utmärker sig särskilt. Även parker och lekplatser har markerats ut som tex Hoglands park, Amiralitetsparken och Chapmans plan. Skolan har också markerats som en favoritplats.

Beskriv platsen, varför är det en favoritplats?

Är det tex ett naturområde, mötesplats, gömställe, viloplats eller ett lekställe.

Nedanstående platser lyftes i fler än en av de fem grupperna.

Hemmakväll   4 av 5 grupper   *Det är gott med godis.*

Glassiären	2 av 5 grupper	<i>God glass.</i>
Bion	2 av 5 grupper	<i>Roligt att titta på bio.</i>
Parken vid skolan/ Amiralitetsparken	2 av 5 grupper	<i>För man har jätteroligt där.</i>
Skolan	2 av 5 grupper	<i>För man har jätteroligt där. Finns aktiviteter på kvällen.</i>
Brinova	2 av 5 grupper	<i>För att man kan ha roliga träningar.</i>
Hoglands park	2 av 5 grupper	
Mitt hem	2 av 5 grupper	<i>För jag gillar mitt hem.</i>

Andra ställen som lyftes var bl.a. Dragsö, Wachtmeister, Svenska kyrkan, Aspöfärjan, Kebabhouse och Stortorget.

Hur ofta besöker du platsen?

Nästan varje dag 3 av 5 grupper

Ganska ofta 2 av 5 grupper

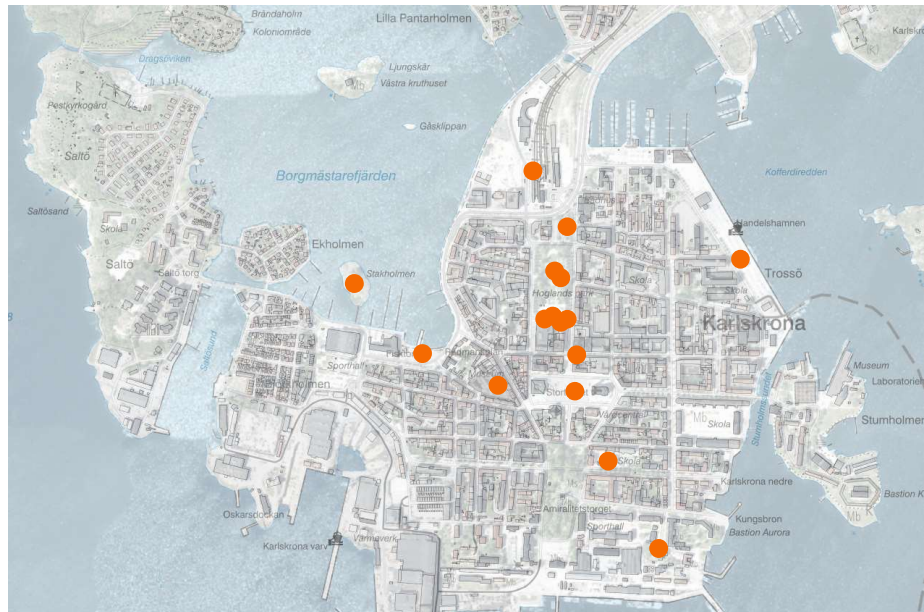
Är du där ensam eller med kompisar?

Mest med vänner, kompisar och familj 3 av 5 grupper

Mest ensam. 1 av 5 grupper

Otrygga platser

På kartan nedan är alla fem gruppernas markeringar av otrygga platser. Sammanfattningsvis tycker de flesta grupperna att Hemmakväll och busstationen vid Parkgatan är otrygga platser. Även Hoglands park utmärker sig i två av grupperna. I övrigt är det en relativt stor spridning i grupperna vad som upplevs vara en otrygg plats.

Varför är det otruggt?

Tex svårt att gå över vägen, mycket trafik, mörkt och läskigt, stökiga personer.

Den vanligaste förekommande anledningen till otrugghet att det är stökigt och att det finns läskiga människor.

Hemmakväll/ busstationen	4 av 5 grupper	<i>Stökigt, läskiga människor</i>
Hoglands park	2 av 5 grupper	<i>Stökigt, läskiga människor</i>
Wachtmeister	1 av 5 grupper	<i>Stökigt, läskiga människor</i>
Stationen	1 av 5 grupper	<i>Jag gillar inte tåg</i>
Ristorgstrappan	1 av 5 grupper	<i>Stökiga människor dricker öl</i>
Fisktorget	1 av 5 grupper	<i>Rädd att ramla i sjön</i>
Rosenbom	1 av 5 grupper	<i>Han är läskig</i>
Kungsplan	1 av 5 grupper	
Skolan	1 av 5 grupper	
Stakholmen	1 av 5 grupper	
Stortorget	1 av 5 grupper	

Handelshamnen 1 av 5 grupper

Ronnebygatan /
Klaipedaplatsen 1 av 5 grupper

När är det otryggt?

Tex dagtid eller på kvällen

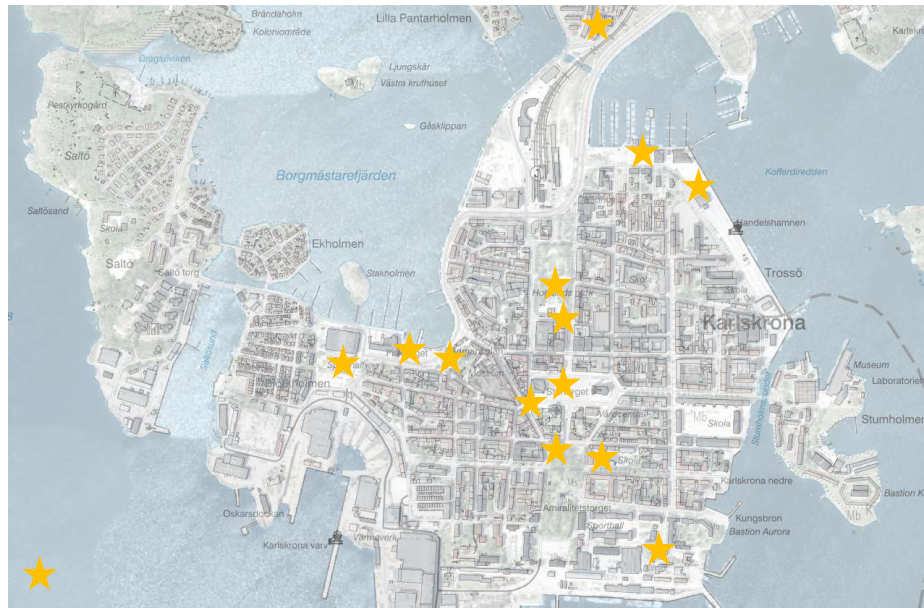
De flesta grupper tycker att det mest är otryggt på kvällen men två av grupperna tycker även att det är otryggt på dagen.

Mest på kvällen 3 av 5 grupper

Både på dag
och kväll 2 av 5 grupper

Platser som kan utvecklas

På kartan nedan är alla fem gruppernas markeringar av vilka platser som kan utvecklas. Spridningen av platserna är stor och ingen grupp har föreslagit samma som någon annan. De platser som barnen tycker kan utvecklas har en stor spridning där ingen grupp har föreslagit samma som någon annan. Platserna sammanfaller ofta med barnens favoritplatser och även med de platser de upplever otrygga.

Vad kan bli bättre? Hur kan platsen förändras?

Tex lekplats, skateboard, fotbollsplan, sittplatser, café, park, övergångsställe

Hemmakväll/ Parkgatan	1 av 5 grupper	<i>Mer ordningsvakter</i>
Chapmans plan	1 av 5 grupper	<i>Gör om lekplats till hinderbana</i>
Stortorget	1 av 5 grupper	<i>Liten lekpark</i>
Hoglands park	1 av 5 grupper	<i>Höga klätterställningar för äldre barn</i>
Amiralitetsparken	1 av 5 grupper	<i>Ny fotbollsplan</i>
Skolan	1 av 5 grupper	<i>Skateboardpark</i>
Handelshamnen	1 av 5 grupper	<i>Utöka skateboardparken</i>
Var som helst	1 av 5 grupper	<i>Basketplan</i>
Kebabhouse	1 av 5 grupper	<i>Färre alkoholister</i>
Rosenbom	1 av 5 grupper	<i>Mer belysning</i>
Blekinge museum	1 av 5 grupper	<i>Utökade öppettider</i>
Fisktorget	1 av 5 grupper	<i>Sätta staket mot vattnet</i>
Ristorgstrappan	1 av 5 grupper	
Skeppsbrokajen	1 av 5 grupper	
Pantarholmen	1 av 5 grupper	

Sändlista till samrådet

Kommunstyrelsen
Kommunledningsförvaltningen
Drift- och servicenämnden
Funktionsstödsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Äldrenämnden
Socialnämnden
Kunskapsnämnden
Arbetsmarknadsnämnden

Brottsförebyggande rådet
Kontaktperson för synskadade

Visit Karlskrona
Kruthusen
Karlskronahem

Räddningstjänsten Östra Blekinge
Affärsverken AB

Länsstyrelsen
Försvarmakten
Polismyndigheten i Blekinge län
Trafikverket
Region Blekinge
Blekingetrafiken
Blekinge museum

Blekinge läns tidning
Sydöstran

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Kristina Stark
stadsarkitekt/förvaltningschef

Sandra Högberg
Planarkitekt

Anna Steinwandt
planarkitekt

Hyresgästföreningen

Fastighetsägarna Syd AB
Företagarföreningen KFH
Karlskrona Centrumförening

Björkholmens byalag
SETI (Saltö Ekoholmens Träd-
gårds- och intresseförening

Utskick till de som bedriver
verksamhet eller äger affärsfastigheter
i centrala Karlskrona (Trossö,
Pottholmen, Stumholmen,
Björkholmen och del av Saltö).